

Koenig Fritz - (*1924); nemecký sochár, najznámejší mimo svoju krajinu; preslávil sa dnes už poškodeným dielom na námestí medzi dvoma vežami Svetového obchodného centra v Dolnom Manhattane v New Yorku; dnes zámerne neopravené v Battery Parku ako pamätník obetiam na útoky z 11. septembra 2001; pozri *plastika záhradná*

http://de.wikipedia.org/wiki/Fritz_Koenig

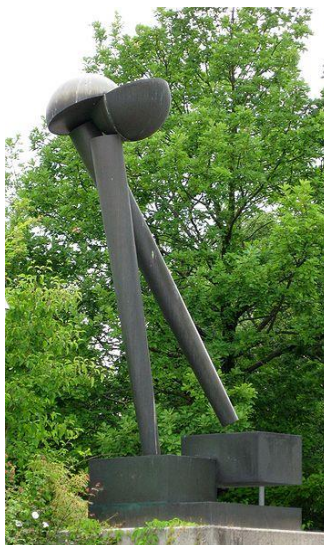
F. Koenig: Maria Regina martýrov, Apokalyptická žena

F. Koenig: Sféra v Battery Park v New Yorku

F. Koenig: Veľká biga

F. Koenig: Veľké dvojité V

F. Koenig: Velké votum (1963-1964, Luis Street v Mníchove)
F. Koenig: Dve velké VI (1973)

F. Koenig: Památník obetiam olympijského bombového útoku v Mníchove r. 1972 (1995)

F. Koenig: Karyatída v záhrade Viewegs (Braunschweig, 2006)

Koenig Georg - jezuitský mučeník; pozri *kresťanskí svätci*

S. Dworzak: Georg Koenig

kofun - japonský termín pre *dolmen* zo zač. 3.st.-7.st., *megalitickú* hrobku; podľa hrobiek pomenované obdobie japonskej kultúry 3.-6.st; mnohé stavby majú tvar *klúčovej dierky*; pozri *Japonsko*

kofunská kultúra - protohistorické obdobie japonskej kultúry, 250 - 538 po Kr. (200-550 po Kr.; chronológia Baleku); mohutne založené hroby (*kofun* = *dolmen*), bronzové zvony, železné zbrane, bronzové *zrkadlá* > tesný vzťah k pevninskému umeniu ešte pred prijatím *budhizmu* 552 po Kr.; pôvodným náboženstvom pred prijatím budhizmu bol *šintó/šintoizmus*; pozri *japonské umenie*

koga - stredoveká *plachetnica* podobná *hulku*; jej konštrukcia odvodená z vikinských knarrov; obchodní alebo vojnová loď, ktorá bola používaná v stredoveku v nemeckej hanze

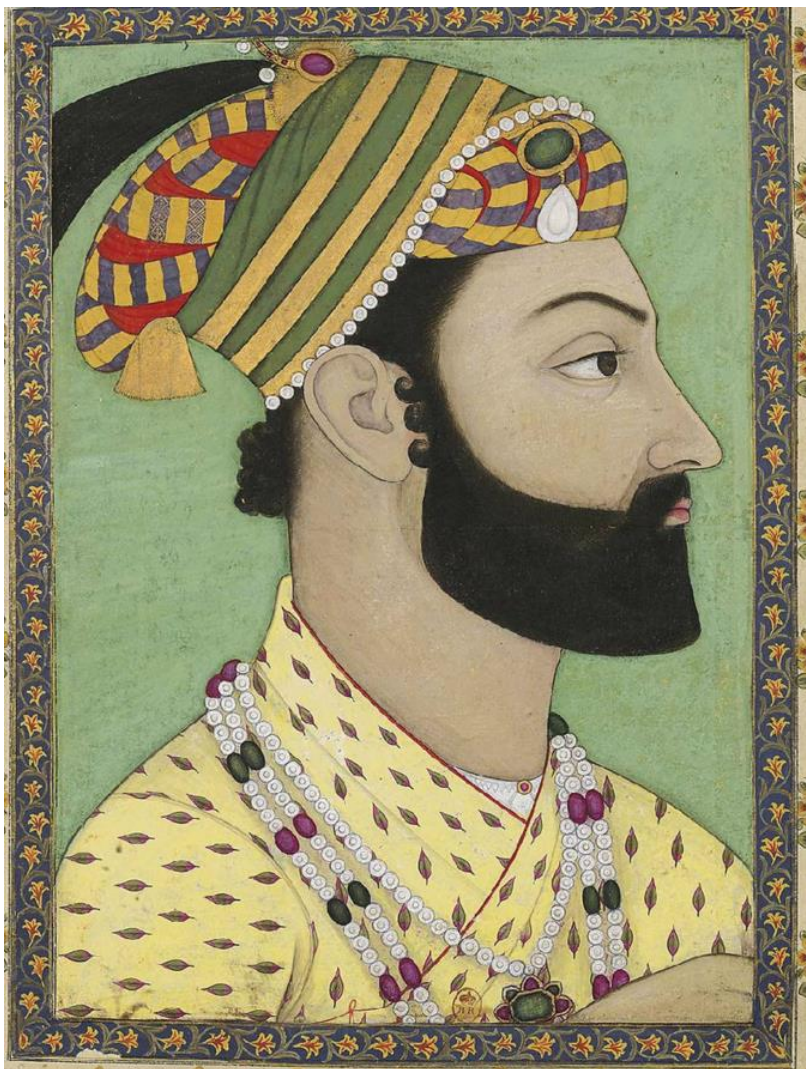
kohau rongo-rongo - tzv. *doštičky rongo-rongo*

Kóhe-núr/Koh-i-Noor - v perzštine كوه نور /Kúh-e núr – „hora svetla“; angl. koh-i-noor; slávny indický *diamant*; po dobytí Paňdžábu Britmi 1839 venovaný kráľovnej Viktórii; dnes súčasť kráľovských *korunovačných klenotov*; 1851 vystavovaný na prvej veľkej Svetovej výstave v Londýne

Expres: našli ho v 14.st. a vtedy vážil 186 *karátov*; dnes po opracovaní váži 105 karátov (21,6 gramov); vyzeral ako vajíčko prerezané napoly; indický boh *Šiva* vraj povedal, že každý majiteľ tohto diamantu bude riadiť svet, ale jeho koniec bude smutný, lebo diamant Kóhe-Núr môže nosiť iba *boh* alebo *žena*; na dve storočia sa stal majetkom dynastie *Mogulov* (pozri v tejto súvislosti *Páví trón*); keď severnú *Indiu* dobyl perzský vladár Nádir Šáh, dal Kóhe-Núr hľadať; vďaka zrade ho našiel a neskôr bol zavraždený vlastnými ľuďmi; diamant sa ocitol v rukách maharadžu Lahore, ktorý si ho dal do náramku; roku 1849 ho skonfiškovali spolu s ostatnými šperkmi anglickí vojaci a darovali ho kráľovnej Viktórii; jej sa tvar klenotu nepáčil, dala ho prebrúsiť a zaradila ho medzi *korunovačné klenoty*; pamätala však na Šivovu kliatbu a prikázala, aby briliant nosili výlučne britské kráľovné; dodnes sa tento príkaz rešpektuje

<https://en.wikipedia.org/wiki/Koh-i-Noor>

https://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=ur&u=https://ur.wikipedia.org/wiki/%25DA%25A9%25D9%2588%25DB%2581_%25D9%2586%25D9%2588%25D8%25B1&prev=search

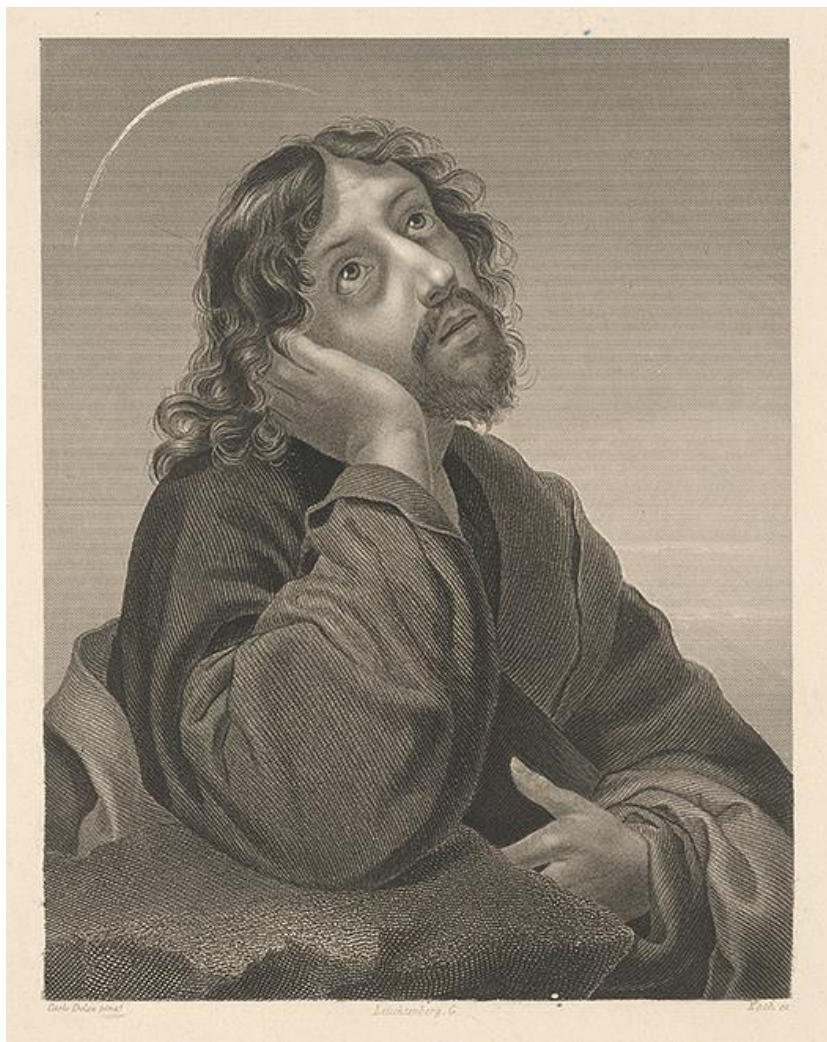

Emir Ahmad Šáh Durrani s diamantom Kúh-e núr (perzská miniatúra, 1757)

Kohl Clemens - (†1807); tiež Kliment Kohl; rytec, mladší brat Ludwiga Kohla, ktorý vďaka svojej kvalifikácii v roku 1775 prišiel na Viedenskú akadémiu a stal na čelo ryteckej školy; C. Kohl získal cisárske štipendium, ktoré mu umožnilo vykonať študijné cesty a dlhšie školenie v technických dovednostiach; rýchlo stal sa populárny; Mária Terézia ho vymenovala za dvorného rytca;

<http://www.webumenia.sk/autor/5019>

[https://de.wikisource.org/wiki/ADB:Kohl, Clemens](https://de.wikisource.org/wiki/ADB:Kohl,_Clemens) (životopis)

C. Kohl, C. Dolci: Svätý Ján (medirytina, 1860-1870)

C. Kohl, Mejer: Čeklís -Landsitz, Cseklés (heliogravura, veduta, 1774-1800)

C. Kohl, E. Meyer: Pohľad na hrad Devín (ofsetová tlač, 1800-1807)

kohlos/kohl - staroegyptské voňavé farbivo na mihalnice a obočie; farbivo drvené na bridlicových *paletách*; farbivo roztierané v tuku a oleji; prášok *malachitu*: zelená farba na očné viečka; čierne farbivo z

galenitu na obočie, riasy, očné línie; červené farbivo z *heny* na vlasy, dlane, chodidlá, nechty; pozri *paléta, egyptské umenie; líčenie*

kohorta - 1. oddiel rímskeho vojska, jednotka rímskej *légie*; kohorty boli zvyčajne očíslované a pomenované podľa kmeňov, z ktorých boli rekrutované; pozri *centuria, manipul*

2. v prenesenom význame skupina osôb, ktorá mala povahu osobnej stráže

kohút - starý symbol plodivosti života (pozri *symbols plodnosti*), bojovnosti (v *antike* spojený s *Pallas Athénou* a *Marsom*; v boji s *korytnačkou* symbolizuje zápas svetla a života s temnými podsvetnými silami (dlažba *baziliky* v *Aquileji*), žiarlivosti, ostráživosti založenej na citlivosti na svetlo, tiež svetelný alebo ohňový symbol (pozri *slniečny symbol*); pre svoju plodivosť popri *rybe* symbolom kontinuity života; v kultoch nahrádzal ľudskú *obeť* (pozri *baránok*); *atribút* božstiev remeselnej usilovnosti (zobúdzal remeselníkov k dennej robote), *atribút* bdelosti: *Aténa* na mincovných reliéfach, kohút na prilbe *Atény* (Feidiova socha, *klasické obdobie antického Grécka*); *atribút solárnych bohov* > zasvätené zviera *Selené, Helia, Apolóna*; zasvätené zviera bohyně podsvetia *Persefoné, Herma* (sprievodcu do podsvetia; pozri *Hermes Psychopompos*); biely kohút (pozri *farebná symbolika: farba biela*) symbolizuje zdroj bieleho dňa z temnej noci; kohút zobúdzal zo spánku (preto zobrazenia na *olejovej lampičke*), > zobúdzal zo spánku noci (preto zobrazený na *náhrobných kameňoch, sarkofágach*); v tomto význame aj symbolom *zmŕtvychvstania*; *apotropajný* symbol plašiaci nočné prízraky a zlé sily (napr. v podobe *veterníčka* na strechách chrámových *veží*, motívu na olejovej lampičke); v kresťanstve spojený s *Kristom* (Kristove slovo svetlom v temnotách); *atribút apoštola Petra* (pozri *pašiový stĺp*) a *sv. Víta*; pozri *Silvanus; bazilišok, vajce, Petrove zapretie Krista, korytnačka* (Baleka); *Abraxas*

Biedermann: lat. gallus; v európskej antike jednak vták slnka, ktorý každý deň svojim hlasom privoláva deň a zaháňa démonov noci, jednak, predovšetkým čierny kohút, čarodějné a obetné zviera, predstaviteľ síl *podsvetia* (pozri *vajce kohútie*); prevažuje však pozitívny význam kohúta zahŕňajúceho kikirikáním dokonca *levov* a *baziliškov*; také zobrazenie sa vyskytuje na *amuletoch, štítoch* a *náhrobných maľbách* (pozri *katakomby, funerálne symboly*); má celkom odlišný symbolický význam ako sliepka; kohútí hrebeň vraj ochraňuje pred zlými snami (pozri *povera, poverčivosť*), konzumovanie kohútích semenníkov má erotizujúce účinky (pozri *erotika/sex*), ženám sa pri ich zjedení rodia chlapci, kohút zaháňa tmu pri lôžku *rodičky* a uľahčuje *pôrod*; v mnohých kultúrach kohút pre svoje blýskavé perie a ohnivočervený hrebeň symbolizuje *ohň* a *Slnko* („červený kohút“ - požiar); už v *románskom umení* ho umiestňovali na kostolné veže ako ohlasovateľa svetla a zvolávača k ranným modlitbám; bojovnosť pri strážení vlastného revíru a ochota k páreniu ho priradili k výrazne mužským symbolom (pozri *mužský princíp*); v kresťanstve bol kohút symbolom *Krista*, ktorý ohlasuje nový deň viery; *sv. Gregor Veľký* ho ustanovil za vzor dobrého *kazateľa*, pretože skôr ako pozdvihne hlas, najprv bije krídlami (čini *pokánie*); trojnásobné zakikirikávanie kohúta pred *Petrovým zapretím Krista* sa pokladá za varovanie pred namyslenosťou; motív často znázorňovaný na ranokresťanských *sarkofágach*; ako strážca je kohút *atribútom Atény* a *Demeter*; pre jeho bojovnosť priradený *Marsovi*, bohovi liečenia *Asklépiovi* a ako ohlasovateľ *Slnka* patrili *Apolónovi*; z neskorej antiky pochádzajú obrazy *démona Abraxa* s kohútou hlavou a s hadími nohami (pozri *monštrum*); v severogermánskej mytológii (pozri *germánska mytológia*) strážil kohút zvaný *Zlatý hrebeň - dúhový most* vedúci k obydliam bohov; podobný význam má kohút vo *východnej Ázii*; ako desiate znamenie čínskeho *zverokruhu* sa tu nesmie konzumovať; červený kohút chráni pred ohňom, biely zaháňa démonov (pozri *symbolika farieb*); kohút v *Číne* pokladaný nielen za odvážneho, ale aj za dobrosrdečného, pretože zvoláva sliepky k zrnu; v čínskej hláskovej symbolike znamená kohút (kung-ti), ktorý zakikirika (ming), súčasne kung-ming, t.j. zásluhy a pokoj; úradníkom sa daroval kohút s veľkým hrebeňom (kuan = aj úradník); kohút s kurčiatkami symbolizoval otcovskú starostlivosť o deti, v užšom zmysle o synov; hoci sú kohútie zápasy na juhu Číny oficiálne zakázané, ešte stále sú obľúbenou zábavou ľudu; napriek vysokému hodnoteniu kohúta v *mytológii* ako reprezentanta ohnivého *Slnka*, degraduje sa tu na predmet vysokých stávok; v *Japonsku* v ňom vidia spoľahlivý budík, ktorý privoláva bohyniu *Slnka* z temnot; v indickej povesti sedáva *kohútí kráľ* na strome v legendárnej krajine *Jambudviha* a jeho hlas núti kikirikať všetky ostatné kohúty na svete; negatívny význam nadobudol kohút v kresťanskom stredoveku, podobne ako *cap*, ako stelesnenie telesnej žiadostivosti (mladých mužov trápi kohútí démon; pozri *Luxuria*) a hašterivosti; súčasne sa stal erbovým zvieraťom *Galie* (dnešného Francúzska; pozri *galský kohút*) a *sv. Galla*; aj *sv. Vít* bol často znázorňovaný s kohútom sediacim na knihe; pre svoje schopnosti zobúdzal bol často znázorňovaný na vzácných hodinách; *sv. Peter* s kikirikajúcim kohútom sa stal *patrónom hodinárov*; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania; zviera*

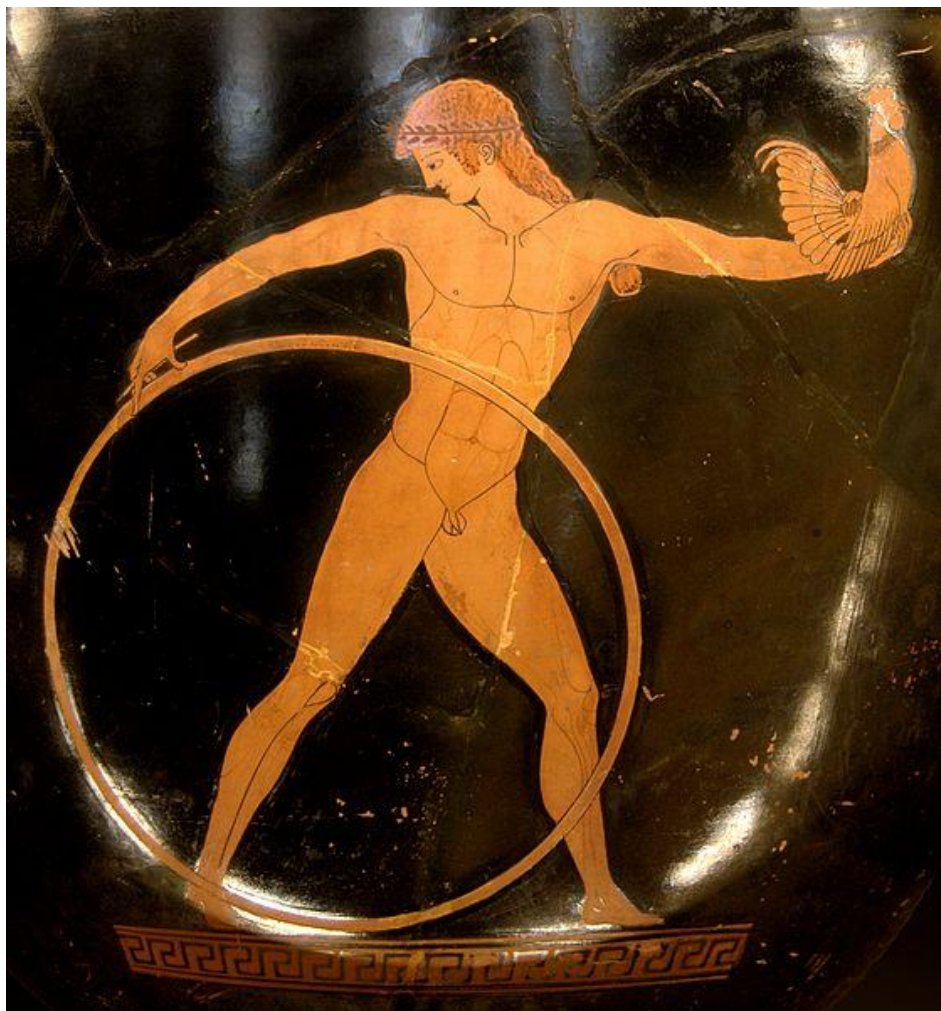
-podľa stredovekých bestiárov je kohút vták, ktorý vie sám určiť hodiny, kedy má zakikírikať; predtým, ako sa ozve, roztiahne krídla a bije na nimi; bielych kohútov sa boja *levy*; zo všetkých vtákov sa iba kohútom odstraňujú semenníky; v staroveku volali takýchto kohútov „kohútmi eunuchmi“; hovorilo sa, že kohúti zmiešaní s roztaveným zlatom sa v ňom rozpúšťajú

www v súvislosti s heslom *Ganymedes*: na červenofigúrovom kráteru Ganymedes drží obruč, symbol mladosti, a kohúta, tradičný pederastický darček; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania; pederast*

-v súvislosti s heslom *Velinas*: litovský boh Velinas pomáha chudobným a dobrým ľuďom tak, že kradne iným, podvádza švindlerov, prináša nadprirodzené dary, dokončuje ťažkú prácu a v okamihu vyrieši potvorské ťažkosti; miestami sa objavuje ako *ohnivý had* či *hadí kráľ*; ten, kto získa jeho korunu, sa stane *jasnozrivým* a vševedúcim, zbadá skryté poklady a porozumie reči zvierat; litovský Aitvaras, Velinasův *démonický* príbuzný, sa objavuje v podobe lietajúceho *ohnivého hada*, čiernej vrany, čiernej mačky alebo zrno zvracajúceho kohúta na dvore

Ganymedes na kohútovi (červeno figurový tanier, 520-510 pr.Kr.)

Ganymedes (attický kratér, 500-490 pr.Kr.)

Kohút (iluminácia zo stredovekého bestiára)

A. Dürer: Znak s levom a kohútom (medirytina, 1500-1503)

M. D'Hondecoeter: Zátišie s kohútom (17.st.)

A. G. Cuyp: Kohút (17.st.)

M. D'Hondecoeter: Zátišie s králikmi, prúteným košíkom, bantamským kohútom, jarabicou, rybárikom a škovránkom (17.st.)

P. de Vos: Bitka medzi moriakom a kohútom (1630)

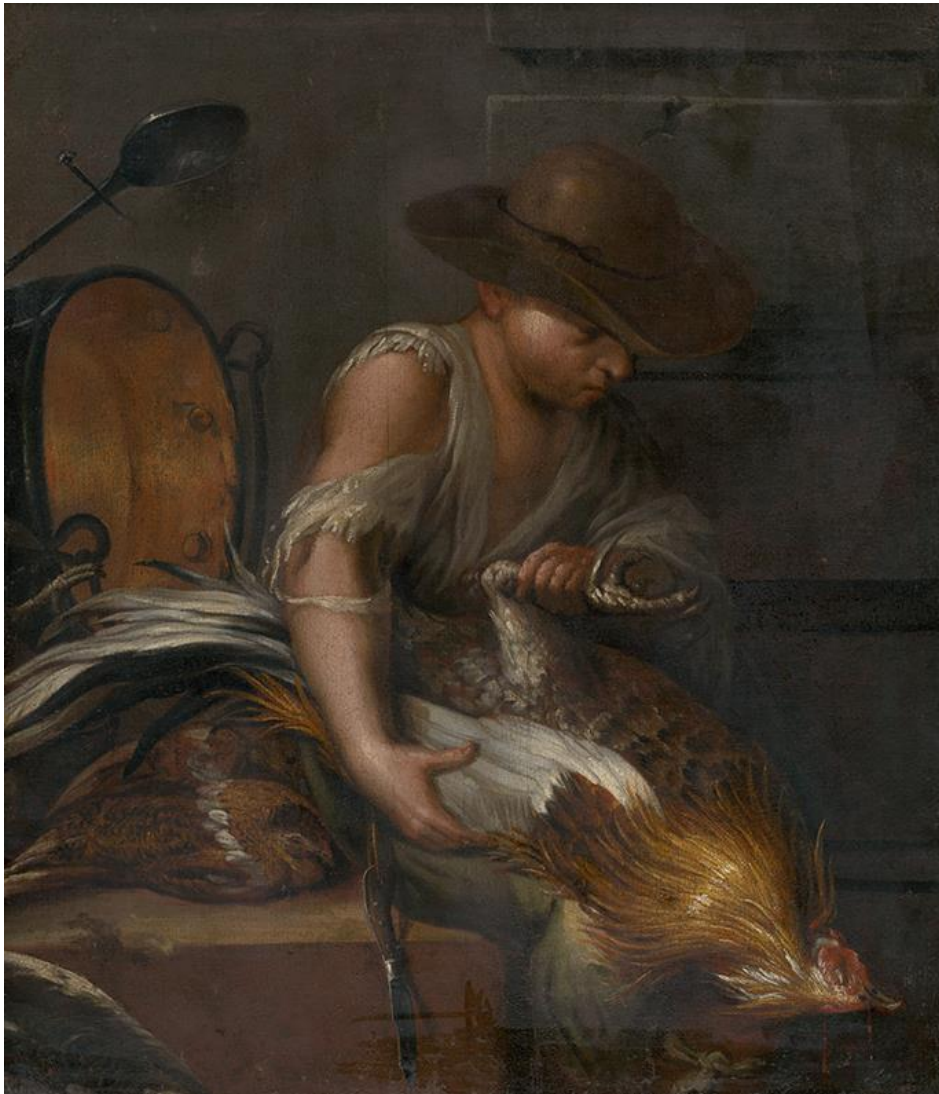
P. de Vos: Líška a hydina (17.st.)

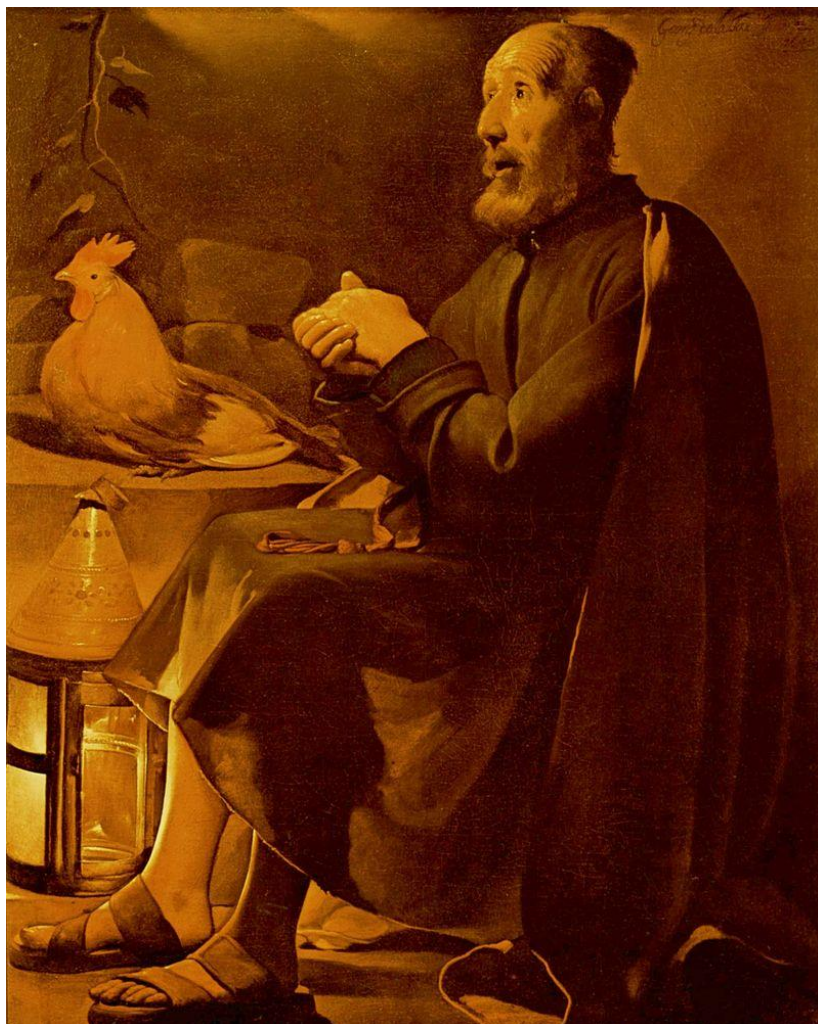
T. Yepes: Zátišie s hydinou (17.st.)

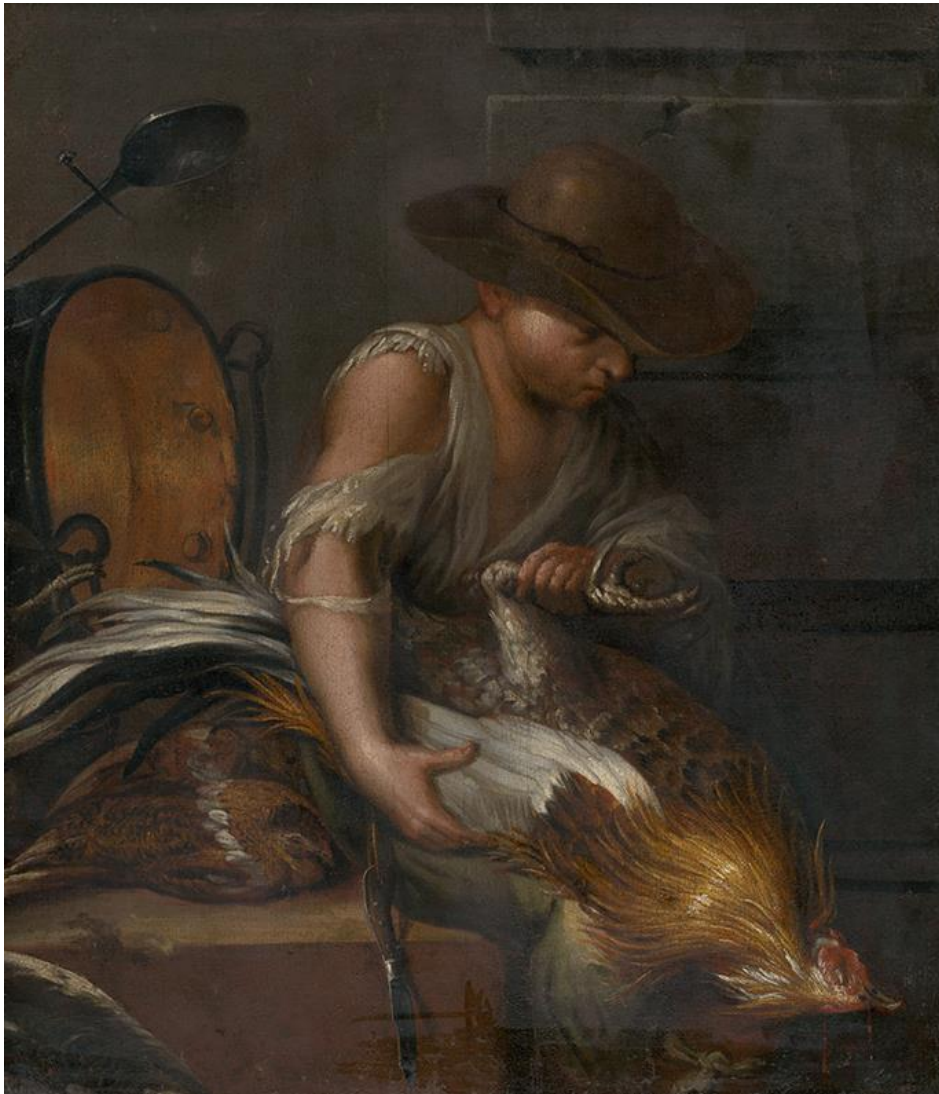
W. van Aels: Zátišie s hydinou (1658)

Neapolský maliar zo 17. - 18.storočia; Chlapec s hydinou (1600-1800)

G. de La Tour: Slzy sv. Petra (1645)

Neapolský maliar zo 17. - 18.storočia; Chlapec s hydinou (1600-1800)

P. Brandl: Petrov kohút (18.st.)

P. Casteels III.: Vtáctvo v krajine (18.st.)

E. J. Detmold: Kohút (lept, 1883)

E. Šimerová-Martinčeková: Žena s červeným kohútom (1938)

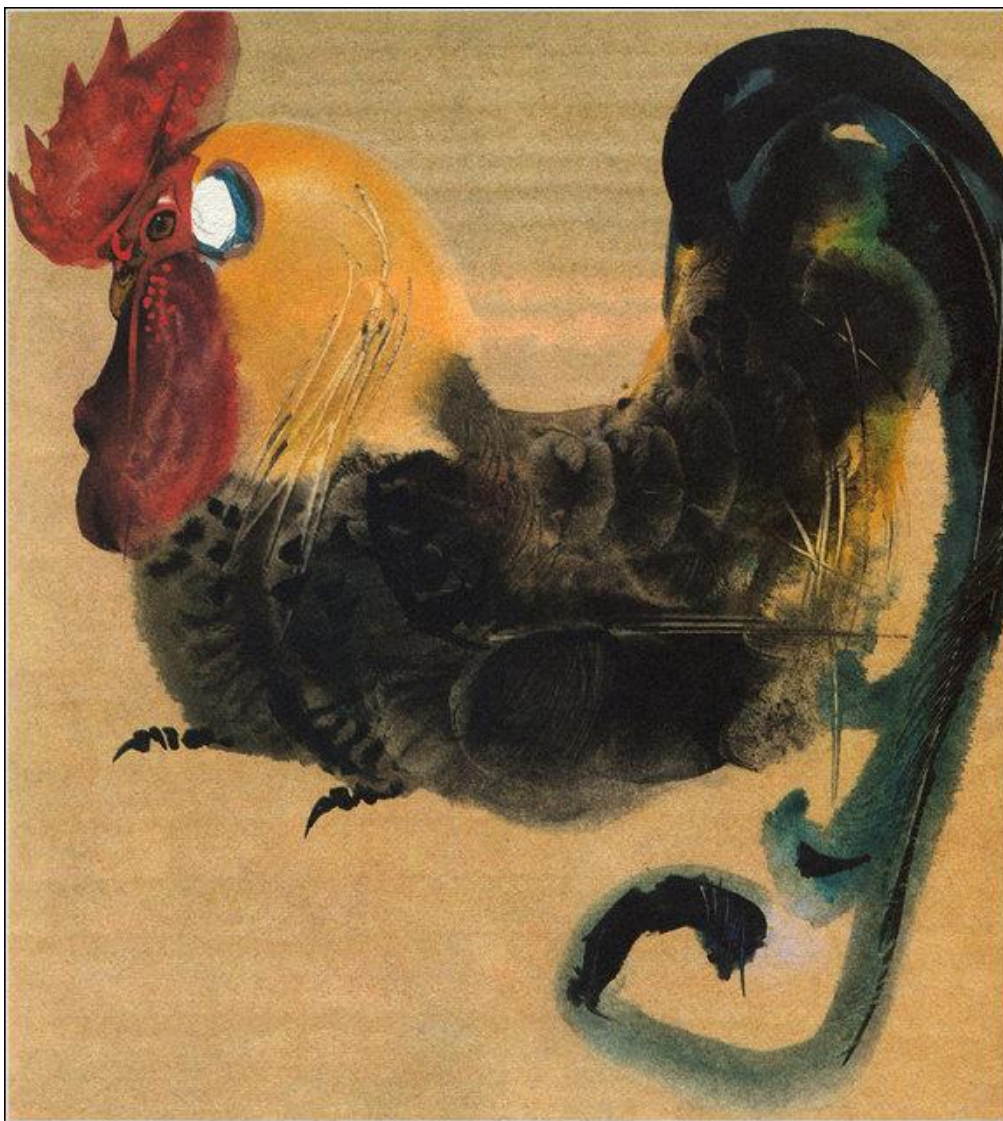
O. Dominguez: Galský kohút (1949)

M. Medvecká: Zatúlaný kohút (1976)

M. Jakabčic: Spiaci kohút

M. Hanák: Kohút (akvarel, ilustrácia)

kohút galský - galský kohút

kohút Zlatý hrebeň - Zlatý hrebeň

kohútí kráľ - pozri *Jambudviha*

kohútie vajce - vajce kohútie

Koimesis - z gréc. koimesis – „zosnutie“; nakoľko Panna Mária medzi svojou smrťou, vzkriesením a nanebovzatím tri dni „iba spala“ (po vzore Krista), výtvarné umenie používa pre námet smrti Panny Márie aj názov *Zosnutie Panny Márie*, gréc. Koimesis

koinobion - cenobium

Koitos - v gréckej mytológii jeden z *Titánov*, syn boha neba *Urana* a matky zeme *Gaie*; s manželkou *Foibé* mal dcéru *Léto*; zúčastnil sa vzbury proti bohom *Olympu* (pozri *titanomachia*) a Zeus ho zhodil do večnej tmy *Tartaru*; pozri *teogónia*

kója - menšie *priestory* vytvorené v priestoroch väčších, z troch ľahkých deliacich stien, ktoré zvyčajne nesiahajú do *stropu*; určené zvyčajne na výstavné účely; pozri *interiér*, *výstavníctvo*